

สารคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

เนื่องใน “วันต่อต้านการทรมานสากล” 26 มิถุนายน ประจำปี 2568

องค์การสหประชาชาติประกาศให้วันที่ 26 มิถุนายนของทุกปี เป็นวันต่อต้านการทรมานสากล เพื่อให้ประชาคมโลกได้รำลึกถึงความเจ็บปวดและความทุกข์ทรมานของเหยื่อที่เคยถูกกระทำทรมาน และเพื่อย้ำเตือนถึงภารกิจร่วมกันในการต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นที่ไหนและในสถานการณ์ใดก็ตาม

สำหรับประเทศไทย นับตั้งแต่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคลสูญหาย พ.ศ. 2565 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2566 เป็นเวลากว่า 2 ปีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้ติดตามความคืบหน้าในการใช้บังคับกฎหมาย และเห็นพัฒนาการที่ดีตามลำดับ ล่าสุด ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ภาค 2 (ศาลชั้นต้น) มีคำพิพากษาเมื่อเดือนพฤษภาคม 2568 คัดสินโทษจำคุกครูฝึกทหารและพลทหารรุ่นพี่ซึ่งกระทำการทรมานพลทหารในระหว่างการรณรงค์เป็นเหตุให้เสียชีวิตเมื่อเดือนสิงหาคม 2567 คดีนี้ถือเป็นคดีแรกที่ศาลมีคำพิพากษาคัดสินในความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ นอกจากนี้ เมื่อเดือนมีนาคม 2568 ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคลสูญหายว่าด้วยการช่วยเหลือ เยียวยา และฟื้นฟูผู้เสียหาย พ.ศ. 2568 ได้มีผลออกมาใช้บังคับ จึงถือเป็นอีกพัฒนาการเชิงบวกในการอำนวยความสะดวกด้วยธรรมด้วยการเยียวยาความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย รวมทั้งจิตใจ ให้แก่ผู้ถูกกระทำทรมานและครอบครัว

นอกจากนี้ กสม. ได้รับแจ้งว่าคณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติเมื่อเดือนเมษายน 2568 รับทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ และการพิจารณาเข้าเป็นภาคีพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (OPCAT) โดยเห็นควรให้ กสม. ในฐานะองค์กรอิสระและสถาบันสิทธิมนุษยชนระดับชาติ ทำหน้าที่เป็นกลไกป้องกันการทรมานระดับชาติ (National Preventive Mechanism - NPM) เมื่อประเทศไทยเข้าเป็นภาคีพิธีสาร OPCAT เพื่อตรวจสอบและเข้าถึงสถานที่ควบคุมตัวของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นอิสระ สม่าเสมอ ซึ่งที่ผ่านมา กสม. ได้ดำเนินการตรวจเยี่ยมเชิงป้องกันสถานที่ควบคุมตัวของรัฐหลายประเภท ทั้งเรือนจำ สถานีตำรวจ สถานที่ควบคุมตัวภายใต้หน่วยงานด้านความมั่นคง สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด รวมทั้งศูนย์ฝึกทหารใหม่ โดยพบว่าหลายสถานที่ควบคุมตัวมีความตื่นตัวต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและได้ริเริ่มแนวปฏิบัติที่ดีในการควบคุมตัวบุคคลที่สอดคล้องกับหลักการป้องกันการทรมาน

เนื่องในวันต่อต้านการทรมานสากล 26 มิถุนายน ประจำปี 2568 นี้ กสม. จึงขอเน้นย้ำอย่างต่อเนื่องให้ประเทศไทยเร่งเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสาร OPCAT เพื่อสร้างหลักประกันที่เข้มแข็งยิ่งขึ้นในการตรวจสอบสถานที่ควบคุมตัวของรัฐ พร้อมทั้งขอชื่นชมหน่วยงานที่มีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการทรมาน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองทัพบกเหล่า และกรมราชทัณฑ์ ที่ได้พัฒนาแนวปฏิบัติในการคุมขัง การควบคุมตัว และการอบรมกำลังพลโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และหลักป้องกันการทรมาน สุดท้ายนี้ ขอให้สังคมได้ร่วมกันสร้างวัฒนธรรมแห่งการไม่ยอมรับการกระทำทรมาน โดยตระหนักร่วมกันว่าไม่มีพฤติการณ์หรือสถานการณ์พิเศษใดยกขึ้นมาเป็นข้ออ้างที่มีเหตุผลสำหรับการทรมานได้ รวมทั้งผลักดันให้เหยื่อและครอบครัวผู้ถูกกระทำทรมานและผู้ถูกบังคับให้สูญหายได้รับความยุติธรรมและการเยียวยาความเสียหายในทุกรูปแบบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

25 มิถุนายน 2568